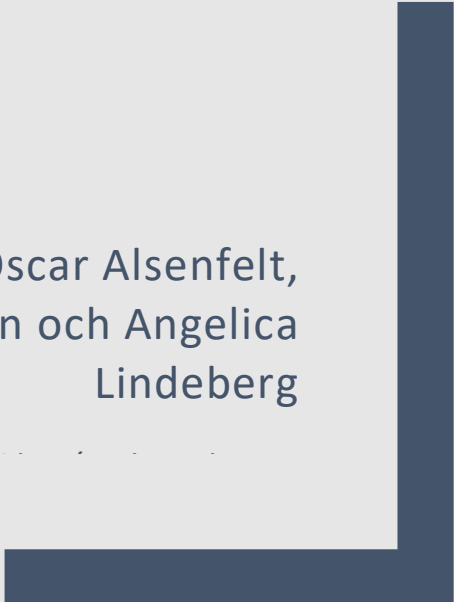

En utvärdering av pilotprojektet "Tacklingar i damhockey" 2022/2023

ATT TACKLA HJÄRNSPÖKEN

Tobias Stark, Oscar Alsenfelt,
Morgan Johansson och Angelica
Lindeberg

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	2
1.1. SYFTE	2
1.2. BAKGRUND.....	3
1.2.1 Kunskapsöversikt.....	3
1.2.2 Konklusion	6
2 RESULTAT	7
2.1 LANDSLAGSLÄGRET I FALUN,12–18 MAJ 2022.....	7
2.1.1 Domarna.....	7
2.1.2 Landslagsledningen	8
2.1.3 Konklusion	9
2.2 LEDARE I SDHL OCH NDHL	9
2.2.1 Utvärdering med sportchefer och tränare i SDHL.....	9
2.2.2 Ledare i NDHL.....	12
2.2.3 Konklusion	13
2.3 SDHL- OCH NDHL-SPELARNAS UPPFATTNING	14
2.3.1 Svarsfrekvens och ålderssammansättning	14
2.3.2 Spelarnas inställning till att tillåta fullskaliga tacklingar i SDHL och NDHL.....	18
2.3.3 Spelarnas egna kommentarer	20
2.3.4 Konklusion	28
3. SLUTSATSER	29
BIBLIOGRAFI.....	31

1 Inledning

1.1. Syfte

Under säsongen 2022/2023 genomförde svensk ishockey pilotprojektet *Tacklingar i damhockey*. Satsningen var ett led i:

- a) det av Svenska Ishockeyförbundet initierade *Projekt Nollvision*, som handlar om förebyggande arbete mot hjärnskador, samt
- b) implementeringen av svensk ishockeys dam- och flickstrategier 2021–2030, gällande utvecklingen av de svenska spelarna i de inhemska prestationsserierna.

Tanken var att ge vägledning åt arbetet med att förverkliga dessa målsättningar. Pilotprojektet *Tacklingar i damishockey* genomfördes under perioden april 2022 till april 2023, där konkreta arbetsinsatser av olika slag (testmatcher, möten, extern kommunikation m.m.) kombinerades med fortlöpande dokumentation och analys (*Tacklingar i damishockey*, 2022:6).

Denna utvärdering, *Att tackla hjärnspöken*, innebär en sammanställning och kritisk granskning av delar av det insamlade materialet, närmare bestämt:

- 1) intervjuer med landslagsledningen och domarna genomförda under Damkronornas och Olympisk offensivs samling i Falun, den 12–18 maj 2022,
- 2) en muntlig utvärdering av SDHL-tränarnas och -sportchefernas erfarenheter,
- 3) en övergripande dokumentation av NDHL-ledares upplevelser samt
- 4) inkomna svar på enkät som gått ut till samtliga spelare i SDHL och NDHL.

Utvärderingen är genomförd av Tobias Stark, vetenskaplig sakkunnig, Linnéuniversitetet; Morgan Johansson, projektledare Projekt Nollvision, Svenska Ishockeyförbundet; Angelica Lindeberg, kommersiell chef Svenska Spel Damhockeyligan, samt Oscar Alsenfelt, sportchef, Svenska Spel Damhockeyligan. Stark har sammanställt texten, Johansson, Alsenfelt och Lindeberg har samlat in det statistiska underlaget. Analysen är genomförd av samtliga medförfattare.

Alla informanter som figurerar i studien har anonymiserats av integritetsskäl. Enskilda klubbar specificeras endast gällande specifika frågor i de fall när det har framstått som angeläget.

1.2. Bakgrund

1.2.1 Kunskapsöversikt

Den moderna ishockeysporten tog form i Kanada decennierna runt sekelskiftet 1900. Förekomsten av tacklingar inom damishockey har varit en ständigt återkommande stötesten sedan dess. Talande är bildandet av damlaget "Love-Me-Littles" vid Queen's University i Kingston i sydöstra Kanada år 1894. Lagets namn var ett direkt svar på den svavelosande kritik – med tillhörande spelförbud – som den lokale ärkebiskopen riktat mot spelarna för deras "their hard-hitting behaviour" (Avery & Stevens, 1997:77).

Ett viktigt skede i händelseförloppet var annars landslagsutbyttets intensifiering mot slutet av 1900-talet. Under Internationella Ishockeyförbundets (IIHF) kongress 1989 röstade de europeiska delegaterna "ja" till en motion om att tillåta tacklingar ("intentional bodychecking") under de första officiella världsmästerskapen för damer (1990), medan de nordamerikanska ombuden motsatte sig förslaget. Nordamerikansk ishockey hade då infört förbud mot "full bodychecking" på damsidan. Dam-VM 1990 genomfördes följaktligen med fullkontaktstäcklingar, men därefter förbjöds de inom damishockeyn. Förändringen kan ses

som en internationell strömlinjeförändring av damishockeyn efter nordamerikanskt mönster, utifrån det uttalade syftet att möjliggöra spel för aktiva i olika åldrar och med skilda kroppsstorlekar (Avery & Stevens, 1997:23).

Under VM 1997 fick frågan förnyad aktualitet i och med att norska och schweiziska spelare gick ut i media och förordade återinförandet av fullkontaktsregeln på damsidan med motivering att det skulle göra konkurrensen hårdare (Avery & Stevens, 1997:25–26).

Även forskarsamhällets representanter har stött och blött frågan om förekomsten av fullskaliga tacklingar inom damishockeyn. En milstolpe i sammanhanget är sociologen Nancy Theberges etnografiska studie, *Higher Goals*, om vardagen i ett kanadensiskt elitlag på damsidan. Theberge framhåller där att:

A common feeling [among the players] was that as they got older and more invested in their nonhockey careers, players were less willing to risk injury for the sake of playing full-contact hockey. This sentiment was expressed by several players who said they had enjoyed the full contact but now that they were older and had careers they preferred to play without body checking (Theberge, 2000:120).

Dessa vittnesmål leder Theberge till slutsatsen att:

Better training of players, coaches, and officials, and improved material conditions including medical support are an important aspect of the struggle within women's hockey to gain legitimation. At the same time, this struggle heightens the significance of the debate around the construction of the sport. As players become bigger, stronger, and more skilled, and the practice of the game more intense and physical, the question, 'How should women play hockey?' takes on added ideological importance. Central to the discussion of this question is that women's hockey is played in a cultural context in which men's sport is dominant. This is critical to the view that body

checking is 'part of the game'. More accurately, it is part of hockey as it has historically been conceptualized and practiced and is today epitomized by play in the National Hockey League. Debates about what version of the game is most appealing occur in a context in which this version has been positioned as the 'real' game and the model against which others have been compared and evaluated [Theberge, 2000:133].

Dessa rön har sedermera tagits upp i svensk ishockeys genomgripande jämställdhetsutredning,

Fullt lag. I den konstateras att:

I och med att flick- och damishockeyn inte tillåter tacklingar på samma sätt som pojk- och herrverksamheten, det vill säga den gren av sporten som traditionellt uppfattas som den "riktiga" versionen, är det många som anser att den förra är ointressant. Det gäller inte minst i sammanhang som det senaste året då otaliga röststarka experter yrkat på vikten av det fysiska spelet blir mer påtagligt inom svensk ishockey, vilket implicit då avsett herrverksamheten. Samtidigt kan detta sägas öppna möjligheten för att flick- och damishockeyn [...] profilerar sig som en mer teknisk och artistisk produkt snarare än en fysisk kampsport, vilket skulle kunna tänkas vara en möjlig framgångsnyckel inför framtiden. Icke desto mindre är det klart att flick- och damishockeyn i detta avseende har att brottas med en klassisk feministisk problematik: särart eller likriktning, där egentligen båda alternativen riskerar att ställa verksamheten offside i mångas ögon. Ett försök att göra flick- och damishockeyn mer fysisk, i linje med pojk- och herrvarianten (likriktning), innebär att den kan avfärdas som mer lättviktigt på grund av de skilda fysiska förutsättningarna, medan ansatser till att profilera flick- och damishockeyn som mer teknisk och mindre våldsam (särart) gör att den löper risk att framstå som något annat än vad sporten "egentligen" handlar om (Stark et al, 2021:39).

I spåren av detta har, som påpekats, svensk ishockey kommit att genomföra pilotprojektet

Tacklingar i damhockey under säsongen 2022/2023.

1.2.2 Konklusion

Regelverket gällande fullkontaktstacklingar inom damishockey har alltid varit omstritt. Åtskilliga faktorer och synsätt har format debatten. Av det följer att en utvärdering av pilotprojektet *Tacklingar inom damhockey* måste beakta flera skilda, men nära sammanhörande hänseenden, gällande alltifrån träning och tävling till organisering, profilering jämte normer.

2 Resultat

2.1 Landslagslägret i Falun, 12–18 maj 2022

Den 12–18 maj 2022 samlades Damkronorna och Olympisk offensiv i Falun för ett läger. Under tre (intern)matcher fick landslagsspelarna prova på den nya tacklingsregeln. I samband med dessa matcher genomfördes intervjuer med domarna och landslagsledningen om deras upplevelser av regeländringen.

2.1.1 Domarna

När domarna i internmatcherna i Falun tillfrågades om deras upplevelser av regeländringen sade de att spelet i den första matchen, den 15 maj, var roligare, renare och mer intensivt än vanligt. Tempot i den första perioden var högt, men gick ned i matchens senare del. Domarna menade också att det var färre ”småslashingar” för att vinna puck än vad som tidigare brukat vara fallet. Tacklingarna och kroppskontakten i matchen skedde med respekt. En utvisning för boarding dömdes under matchen, men det fanns inga tendenser till fula tacklingar eller någon direkt skaderisk till följd av tacklingarna.

Domarnas intryck från den andra matchen, den 17 maj, överstenstämde i mycket med deras bild av den föregående. Spelet sades vara roligare, renare och mer underhållande än i vanliga fall. Inga tendenser till farliga tacklingar noterades, då spelarnas använde kroppen på ett alltigenom respektfullt sätt i närkamperna. Det fysiska spelet gällande tacklingarna var avgjort mer respektfullt än i jämförelse med exempelvis pojk- och juniorhockey i allmänhet, sades det. Domarna noterade även färre antal ”slag” vid inbrytning mot mål från sidorna.

Domarnas intryck av match 3, den 18 maj, var delvis annorlunda jämfört med de två inledande matcherna. Då sades det att det var svårt att bedöma tacklingar på öppen is, att det hade varit enkelt att likställa regeln om ”late hit” med tackling på öppen is. Vem äger isen

om två spelare åker mot varandra utan att någon viker undan? Det är svårt att bedöma, menade domarna. De noterade även att det kan bli fler efterslängar och irritation på isen när det blir mer fysiskt spel och fler fysiska moment att bemästra för spelarna. I de fall när spelarna blir trötta ökar risken för fler ovårdade tacklingar som ligger ”på gränsen” till det tillåtna och det farliga, sade det.

2.1.2 Landslagsledningen

När landslagsledningen summerade sina intryck av det första testmatcherna med den nya tacklingsregeln var den enig om att spelet blivit renare och mer intensivt. Så här sade en av dem:

När jag tänker tillbaka på Falun så blir det väldigt tydligt att intensiteten gick upp med tacklingar och att spelet med klubborna (slag) inte var lika framstående. Närheten i spelet med kroppskontakt ökar intensiteten och tävlingen. Man måste spela klart och ständigt vara beredd. Tycker spelet var rent, tufft och ärligt. I samtal med tjejerna angående tacklingar så lyser det i ögonen och alla älskar det.

Annat som lyftes fram var att det blev enklare att stätta stopp för spelet utan puck. Det innebär högre krav på aktionssnabbhet och acceleration i spelet med puck, vilket är ett ”win-win”. Handlingsberedskap, att hela tiden behöva ”scanna av” isen med blicken blir ett måste på annat sätt än tidigare, sade det.

På en punkt skilde sig emellertid förbundskaptenernas upplevelser: domarnas situation. En uppfattning var att det blev svårare för domarna ”att veta vad som gäller”, vilket gjorde att det sannolikt ”måste vara riktigt svårt att döma”. En annan röst gjorde gällande att allt ”blev lättare för domarna och därmed tydligare för spelarna”.

2.1.3 Konklusion

Intervjuerna med domarna och landslagsledningen i samband med Damkronornas och Olympiska offensivs internmatcher i Falun, 12–18 maj 2022, visar på en påtaglig samsyn vad gäller regeländringen positiva effekter. Införandet av fullkontaktstacklingar innebar att spelet blev snabbare, roligare och renare. Dessutom fodrar det mer av spelarna i form av större kunnande på isen, menade det. Däremot rådde delade meningar om huruvida spelet blev mer eller mindre lätt dömt för domarna.

I övrigt noterades att irritationen och risken för fula tacklingar ökade i och med att spelarna blev trötta. I detta sammanhang kan det antagligen kopplas till att spelarna varit samlade på ett intensivt läger, med följd att de säkert var mentalt och fysiskt utmattade. Icke desto mindre behöver saken följas upp ytterligare genom både medicinska och fysiologiska tester.

2.2 Ledare i SDHL och NDHL

2.2.1 Utvärdering med sportchefer och tränare i SDHL

Under säsongen intervjuades tränare och sportchefer i SDHL för att höra hur de upplevde införandet av den fullskaliga tacklingsregeln. Ingen av de tillfrågade ställde sig negativt till regeländringen. Deras helhetsintryck varierade i stället mellan positivt och mycket positivt. Genomgående talades det om att intensiteten ökat, att det blivit ett mer naturligt närkampsspel och ett bättre flyt i matcherna med färre avblåsningar. Så här sade en av de tillfrågade:

Jag upplever att spelet har blivit mer intensivt och att det blir ett naturligt spel för spelarna. Där man inte behöver bromsa för att undvika situationer utan kan fokusera på att gå in korrekt i tacklingen i stället för att vinna pucken.

Regeländringen innebar också att spelarna tvingades ta fler kvalificerade beslut, det vill säga främjade högre individuell skicklighet på isen, sade det. Det poängterades också att spelet blivit mer underhållande. Följande utsaga bär syn för sägen:

Jag får också mycket positiva kommentarer från publik, kontor och tv-tittare som upplever det som roligare matcher att se på eftersom tempot och intensiteten går upp.

Även detta citat talar sitt tydliga språk:

Spelmässigt tycker vi hockeyn är bättre och mer sevärd i år. Det påminner mer och ishockey nu vilket gör att det blir lättare att arbeta som tränare också. Det har också ställt högre krav på de tidigare dominerande spelarna att faktiskt steppa upp och jobba hårdare ute på isen. Det här har också hjälpt spelare att lyfta blicken likt hur herrspelare agerar när de spelar hockey – förebygger skador och utvecklar spelarnas spelförståelse!

Den sistnämnda aspekten, att regeländringen medförde minskad skaderisk, framhölls även av andra:

Jag upplever inte någon ökad skaderisk utan snarare att man får färre skador för att spelarna är medvetna om att det kan bli tacklade och är med vakna när dom är på isen.

Annars var de flesta tydliga med att regeländringen innebar en omställning och att sådana tar tid. Så här sade exempelvis en av klubbföreträdarna:

Finns fortfarande situationer som vi upplever som tveksamma inom regeln, ex när puckförande spelare "åker in i" försvarare och det renderar i utvisning. Förhoppningsvis kommer det klarna med tiden när vi får mer underlag i form av rörlig bild och förklaringar utifrån domarperspektiv.

Även om de flesta av de tillfrågade verkar ha varit på det klara med att regeländringen lett till vissa frågetecken vad gäller rättskipningen (varierat från match till match samt ibland från period till period) förefaller i princip alla ha varit rörande ense om att domarna gjort ett utmärkt jobb, kanske till och med hållit en högre nivå än tidigare. Särskilt hyllades den öppna dialogen tränarna och domarna emellan under säsongen, varav inte minst under matcherna. Så här kunde det låta:

Regeln har fungerat bra för det mesta. Ibland är nivån lite ojämn mellan olika domarna gällande open ice-tacklingar. Ibland åker man ut och ibland slinker man undan. Inget vi tycker är dåligt utan visar full förståelse för i och med att de också, precis som spelarna, behöver lära sig att bedöma vad som är rätt/fel. Det finns fortfarande gråzoner som är oklara, exempelvis offensiv tackling i hörn samt back som pinchar eller står upp på blå. Där kan det också vara som ovan gällande bedömningen. Domarna har hittills varit tillmötesgående och ställt upp på att svara på frågor efter men framför allt mitt under matcherna gällande specifika situationer. Det uppskattar vi mycket och tycker att de ska fortsätta med, det är professionellt. Det skapar en bra arbetsmiljö och ett bra samarbete mellan lagen och domarna.

Flera röster pekade annars på att situationer i samband med tacklingar nord-syd var problematiska. Så här kunde det låta:

Jag upplever att spelet har blivit mer intensivt och att det blir ett naturligt spel för spelarna. Där man inte behöver bromsa för att undvika situationer utan kan fokusera på att gå in korrekt i tacklingen i stället för att vinna pucken. Däremot upplever jag att nord/syd-tacklingar är *väldigt* skilt på hur domarna ser på saken vilket gör det väldigt svårt för spelarna att veta hur de skall agera. Man vill självklart inte kliva upp och skada någon men man vill samtidigt alltid tävla och försöka separera puck och motståndare. När man då inte får utvisning mot/med sig i de tillfällen som är nord/syd tacklingar blir det väldigt svårt för spelarna att anpassa sig rätt till den regeln.

Av denna anledning menade en annan ledare i SDHL att nord-syd-tacklingar borde förbjudas helt.

2.2.2 Ledare i NDHL

Den 24 oktober genomförde NDHL ett medlemsmöte, där klubbarna fick ventilera sina intryck av införandet av den nya tacklingsregeln. Elva föreningar (IF Björklöven, Frölunda HC, Hammarby IF, Haninge Anchors HC, Hovås HC, Karlskrona HK, Linköpings HC, SHK HC, Skellefteå AIK, Södertälje SK och Vänersborgs HC) deltog i mötet, medan 13 klubbar (Almtuna IS, Falu IF, Färjestad BK, Hvidovre, Luleå HF 2, Malmö Redhawks, MoDo Hockey 2, Mora IK, Sandvikens IK, SDE HF 2, Timrå IK/Sundsvall, IF Troja/Ljungby och Västerås IK) var frånvarande.

Dokumentationen från sammanträdet är summarisk, vilket tillsammans med den låga representationsgraden (blott 11 av totalt 24 lag, det vill säga 41 %) gör att underlaget endast medger en del mer tentativa slutsatser om hur införandet av den nya tacklingsregeln tagits emot inom ligan.

Sammanställningen ger vid handen att klubbföreträdarna i huvudsak utvärderat regeländringen med avseende på skadefrågor. Hela nio av de elva klubbar som medverkade i mötet refererade explicit till hur den nya tacklingsregeln påverkat skadeläget bland spelarna. I flera fall påtalades att tacklingar renderat i kroppsskador, gällande alltifrån ”några få mindre skador” till en knapp handfull hjärnskakningar, ett par axelskador och en lårkaka. Till saken hör att ovana och/eller regelvidrigt spel då anges som bakomliggande orsak i en del fall. Av det följer att det inte var den nya tacklingsregeln i sig som ansågs vara problemet, utan det sätt varpå tacklingarna delats ut/tagits emot.

Flera klubbföreträdare poängterade i detta sammanhang att vissa spelare hade tidigare erfarenheter av att tacklas från sin tid inom pojkishockeyn, medan andra var väldigt

ovana med att spela med tacklingar. Dessa skillnader vad gäller bakgrunden och förkunskap tycks ha ställt till en del problem.

Materialet är sparsamlat med övergripande utlåtanden om regeländringen i stort, men de som finns varierar från ”kul” till att det ”funkat bra”. Vad gäller de enstaka negativa uttalen som noterats handlar de i princip endast om domarfrågor, såsom skiftande domarnivå, sen domarutbildning samt oklar uppföljning av tacklingarna efter matcherna.

Summa summarum kan sägas att sonderingen av NDHL-klubbarnas intryck av den nya tacklingsregeln förefaller vara försiktigt positiv.

2.2.3 Konklusion

Tränarna och sportcheferna i SDHL ställde sig genomgående positiva eller mycket positiva till regeländringen. Bland annat sades det att spelets blivit mer intensivt, medan matcherna flutit på bättre och underhållningsvärdet har ökat. Annat som lyftes fram som gynnsamt var att införandet av fullskaliga kroppstacklingar medförde att spelarna tvingades fatta mer kvalificerade beslut på isen samt att minskad skaderisk.

På minuskontot noterades att omställningar tar tid, att domarnivåerna tenderade att vara ojämna, att tveksamheter kring regelverket behövde klargöras, varav då inte minst tillämpningen av open ice- och nord/sydtacklingar.

Det fanns dock en stor konsensus om att domarna varit mycket öppna för att svara på frågor om bedömningar osv under matcherna, vilket borgade för en mycket god arbetsmiljö för alla inblandade.

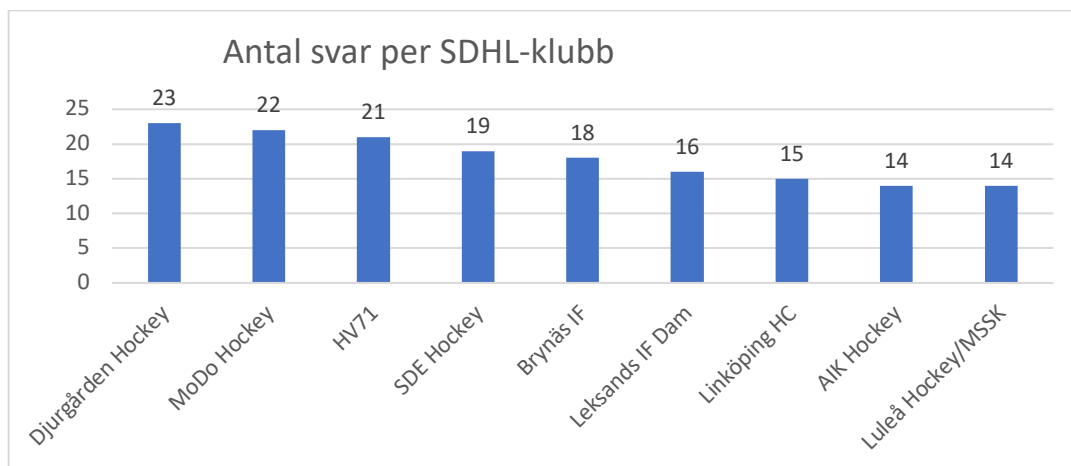
Vad gäller NDHL-klubbarnas upplevelser av det nya regelverket är dokumentationen begränsad, varför endast mer tentativa slutsatser kan dras. Det insamlade materialet tyder i vart fall på en försiktigt positiv hållning. Regeländringen har varit kul och funkat bra, sägs det. Klubbarnas fokus verkar ha legat på att bedöma regeländringens effekt

på skadesituationen. Flera skador har uppstått i och med tacklingar, men då snarare till följd av ojustheter och/eller ovana än regelverket i sig. Särskilt påtalas att somliga spelare har erfarenhet av fullskaliga kroppstacklingar från sin tid inom pojkishockeyn, medan andra saknar det. Detta kan leda till problem av lätt insedda skäl.

2.3 SDHL- och NDHL-spelarnas uppfattning

Under säsongen bad Svenska Ishockeyförbundet, SDHL och NDHL alla spelare i SDHL och NDHL att besvara en enkät med ett antal frågor om införandet av den nya tacklingsregeln. Enkäten skickades ut och besvarades digitalt. Alla svar lämnades in och togs emot i anonymiserad form.

2.3.1 Svarsfrekvens och ålderssammansättning

Sammanlagt 345 spelare deltog i enkätstudien, varav 162 hemmahörande i SDHL och 183 i NDHL. Flest antal svar av alla SDHL-klubbar kom från Djurgården Hockey (23), följt av MoDo Hockey (22) och HV71 (21), medan AIK Hockey (14) och Luleå Hockey/MSSK (14) stod för minst. Djurgården Hockey noterade även den högsta svarsfrekvensen procentuellt sett (92 %), tätt följt av MoDo Hockey (88 %) och HV71 (81 %), medan Luleå Hockey/MSSK (58 %), AIK Hockey (56 %) och Linköpings HC (55 %) uppvisade lägst.

Förening	Antal	Procent
Frölunda HC	19	10,4
IF Troja-Ljungby	18	9,8
Luleå Hockey	14	7,7
Sandvikens IK	14	7,7
Södertälje SK	14	7,7
IF Björklöven	13	7,1
Skellefteå AIK	13	7,1
Hammarby IF	11	6
Vänersborgs Hockey Club	11	6
Färjestad BK	10	5,5
Karlskrona Hockeyklubb	10	5,5
Haninge Anchors	9	4,9
Hovås HC	9	4,9
Linköping HC	9	4,9
Tullinge TP HC	9	4,9
AIK	0	0
Almtuna IS	0	0
Falu IF	0	0
Hvidovre (DANMARK)	IK 0	0
Malmö Redhawks	0	0
MoDo Hockey	0	0

Mora IK	0	0
SDE Hockey	0	0
SHL Hockey	0	0
Timrå IK	0	0
Västerås IK	0	0
SUMMA	183	100,1

Av de totalt 26 klubbarna i NDHL medverkade endast spelare från 15 i enkätstudien. Flesta svar inkom från Frölunda HC (19), följt av IF Troja-Ljungby (18) jämte Luleå Hockey 2 (14), Sandvikens IK (14) och Södertälje SK (14). Även procentuellt sett var svarsfrekvensen högst i Frölunda HC (70 %), följt av Luleå Hockey 2 (64 %) och Södertälje SK (58).

Av de klubbar som helt saknar spelare som medverkade i enkätstudien märks danska Hvidovre samt AIK 2, MoDo Hockey 2 och SDE Hockey 2. Att Hvidovre hör hemma i Danmark, medan AIK 2, MoDo Hockey 2 och SDE Hockey 2 har kopplingar till SDHL kan ha haft betydelse för att ingen av deras spelare besvarade enkäten. Mer anmärkningsvärt är då att två av landets största klubbar, alla kategorier, Malmö Redhawks och Timrå IK, inte hade någon spelare som deltog i enkätstudien.

Ålder	Antal	Procent
14	4	1,2
15	13	3,8
16	44	12,8
17	32	9,3
18	34	9,9
19	27	7,8
20	25	7,2

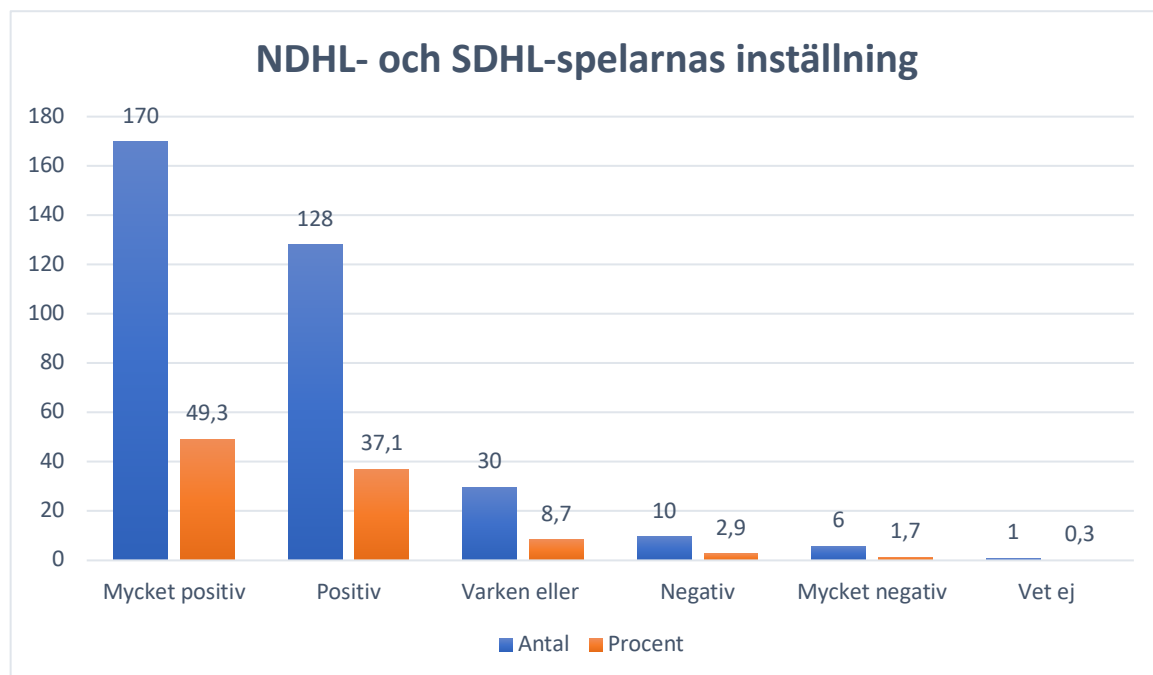
21	14	4,1
22	9	2,6
23	32	9,3
24	21	6,1
25	24	7
26	11	3,2
27	8	2,3
28	15	4,3
29	8	2,3
30	8	2,3
31	4	1,2
32	5	1,4
33	3	0,9
34	2	0,6
35	1	0,3
Över 40	1	0,03
Summa	345	99,93

Åldern på respondenterna sträcker från 14 år till över 40 år. Flesta svar har inkommit från spelare i 16–18-årsåldern. Hela 12,8 procent av alla respondenter uppgav att de var 16 år, 9,9 procent noterade 18 år och 9,3 procent bokförde sig som 17 år. Denna höga svarsfrekvens antyder att intresset för frågan om införandet av fullskaliga tacklingar inom damishockeyn är synnerligen stort bland de yngre, det vill säga spelarna som står på tröskeln till vuxenlivet och elitishockeyn. Det blir extra tydligt i och med att flertalet av dessa spelare tillhör föreningar i NDHL.

Att svarsfrekvensen är avsevärt lägre högre upp i åldersspannet, särskilt för spelare över 30-årsstreck (30 år: 2,3 %; 31 år 1,2 %; 32 år: 1,4 %; 33 år: 0,9 %; 34 år: 0,6 % och 35 år: 0,3 %), ska i sin tur ses i ljuset av att många damspelare på elitnivå traditionellt sett har lagt av i förhållandevis tidig ålder.

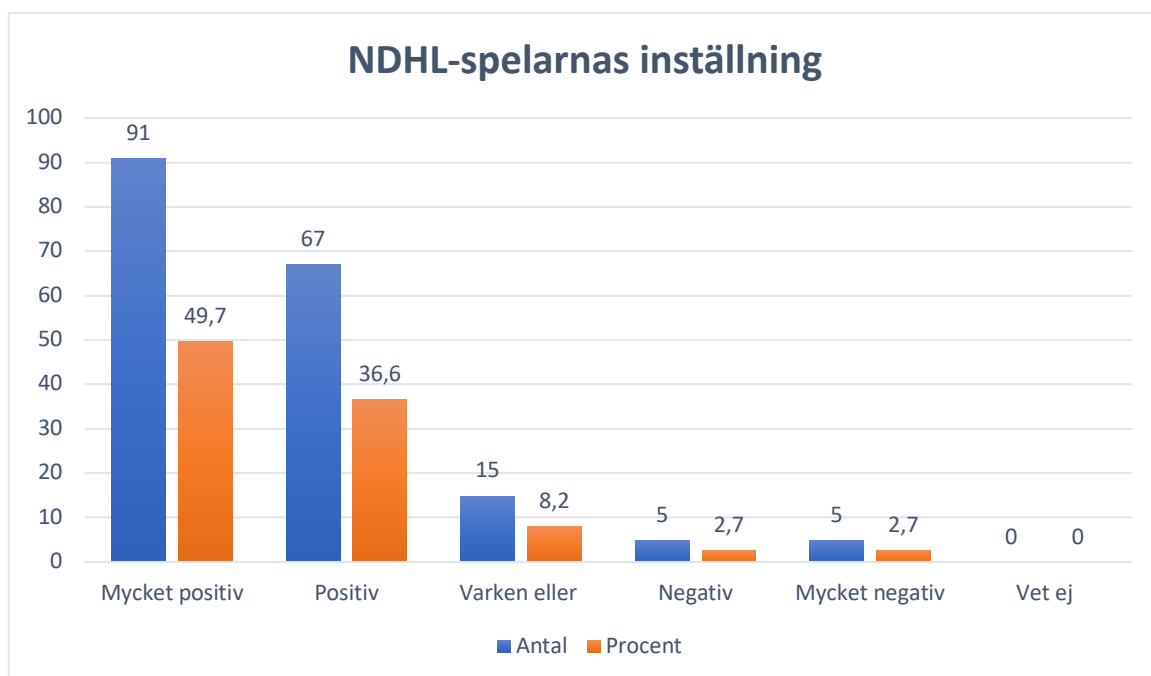
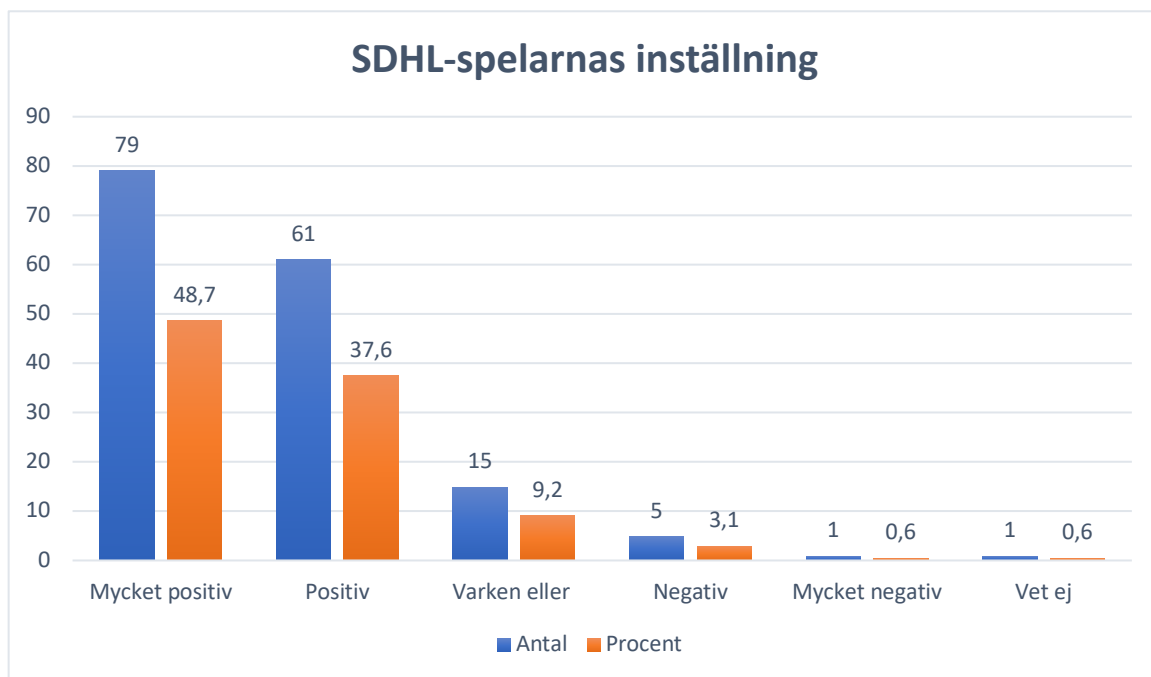
2.3.2 Spelarnas inställning till att tillåta fullskaliga tacklingar i SDHL och NDHL

Av de totalt 345 SDHL- och NDHL-spelare som medverkade i enkätstudien om införandet av den nya tacklingsregeln inom svensk damishockey sade 170 att de var *mycket positiva*, 128 var *positiva*, 30 var *varken eller*, medan 30 uppgav att de var *negativa*, tio (10) var *mycket negativa* och en (1) spelare visste inte (*vet ej*) vad hon tyckte. Detta innebär att 49,9 % var *mycket positiva*; 37,1 % var *positiva*; 8,7 % var *varken eller*; 2,9 % var *mycket negativa* och 0,3 % var osäkra. Av det följer att den överväldigande majoriteten av alla SDHL- och NDHL-spelare kan sägas ha varit klart för regeländringen.

Hur ställde sig då spelarna i respektive liga? Av de 162 SDHL-spelare som besvarade enkäten sade sig 79 vara *mycket positiva* (49 %), 61 *positiva* (38 %), 15 *varken eller* (9 %), fem (5) var *negativa* (3 %) samt en (1) *mycket negativ* (0,6 %). Motsvarande siffror för NDHL-

spelarna var 91 *mycket positiva* (50 %), 67 *positiva* (37 %), 15 *varken eller* (8 %), 5 *negativa* (3 %), fem (5) *mycket negativa* (3 %) medan en (1) svarade *vet ej* (0,5 %).

Det innebär att likheten mellan hur spelarna i SDHL och NDHL såg på regeländringen förefaller ha varit påtaglig. Påpekas ska emellertid fem av de sex som sade sig vara mycket

negativa till regeländringen tillhörde NDHL-klubbar, vara två återfanns i en och samma förening.

Åldersspannet på de sex som ställde sig mycket negativa till regeländringen var 19–33 år, med en medelålder på 26 år. Det betyder i sin tur att det vare sig är de allra yngsta eller äldsta spelarna som sade sig vara emot införandet av fullskaliga tacklingar.

2.3.3 Spelarnas egna kommentarer¹

Enkäten som gick ut till SDHL- och NDHL-spelarna avslutades med en öppen fråga, där de med egna ord fick redogöra för sina tankar om den nya tacklingsregeln. Av de totalt 345 spelare som besvarade enkäten fyllde 51 i kommentatorfältet, varav 30 från SDHL och 21 från NDHL.

2.3.3.1 Negativa och osäkra kommentarer

Två av de sex spelare som uppgav att de var *mycket negativa*, båda hemmahörande i NDHL och här benämnda Spelare 1 och Spelare 2, tog tillfället i akt att sätta ord på sina tankar.

Spelare 1 menade att det var:

Dumt att ha regler som gäller nationellt, men inte internationellt. Skillnaden mellan lagen i NDHL är för stor, risken för skador känns mer påtaglig. Alldeles för kort implementeringsperiod för oss i NDHL. Orimligt att [få] besked via nyheterna om tacklingsregeln och att informationen inte går ut till berörda lag tidigare. Ingen i vårt lag har fått någon förfrågan möjlighet att förmedla vår inställning innan beslut fattades.

Spelare nummer 2 svarade på engelska:

---

¹ Citaten från spelarenkäten presenteras i bearbetad form så till vida att grova stav- och korrekturfel har korrigerats.

Terrible idea to bring hits into a league where differences in age, height, weight, and experience with body checks are enormous. Grey area of what is allowed and what isn't is too big or not properly explained. Referees are not properly educated. In my opinion body check should be introduced in earlier selections, so girls could grow up with it and learn how to properly play this type of hockey. Use a rule in an advantage not as a revenge.

Tre av de spelare som angav att de var *negativa* till införandet av fullskaliga tacklingar, här titulerade Spelare 3–5, sköt in egna kommentarer. Spelare 3 skrev att:

I am not against allowing tackling in women's hockey. However, I think it is dangerous to introduce it at this level and speed without properly educating players on how to give and receive a tackle safely. I can see how adding tackling to women's hockey can be beneficial for the game. But I think that we should have received more education about tackling first. In boys' hockey in Canada, players must complete a mandatory tackling education at the age of 13 when tackling is first allowed. In this you learn how to take and receive tackles and practice them in a controlled environment. I think all SDHL players should have to complete something like this. The video about the rules was not enough.

Another problem I have with adding tackling at this high level, is that women's hockey players do not have the same instincts for tackling because we have not grown up with it. When you look at men's/boys' hockey, players are taught tackling from a young age, and grow up learning how to give and receive tackles. They also learn to always be ready to be tackled. In women's hockey, many of the players have grown up playing hockey without tackling. As a result, we don't develop the same instincts to protect ourselves and to be ready for tackles. We also don't have the same instincts to give tackles because it has never been allowed for us before. Because of this, not all players are going to tackle you in a game. When you look at men's hockey, you can expect to be tackled at any given moment in the game, so you always have to be ready. In women's hockey, because we aren't used to tackling, not every player is going to try to tackle you.

This makes it difficult to remember to protect yourself because you are not always expecting to be tackled. I think that tackling should be introduced at younger levels first, and then gradually brought up to the higher levels each year. If you introduced tackling for younger girls first, they would grow up learning how to tackle and develop the right instincts. For example, if you started next season by allowing tackling at the U15 level, then the following season the players moving up to the u18 level would also be allowed to tackle. Each year you would allow tackling at the next level until it reached the senior level like the SDHL, so that the players would have several years of experience tackling before they are doing it at this high speed. I also think that it is extremely unsafe to be allowing tackling, without having a physio on the bench for each team. In men's hockey, at least in Canada, it is mandatory to have a physio present in case of injuries due to tackling. I do not understand why this same standard is not applied for female hockey if we are going to allow tackling. This is a safety issue. Regardless of budgets it should be something that is considered.

Finally, I think the 4-referee system is important if you are going to allow tackling. It is difficult for one referee to see everything because they have to follow the play. Most often, dangerous tackles happen behind the play where one referee cannot see. I think for the level of officiating to be more fair, and also to increase the safety on the ice, we need to have 2 referees.

Spelare 4 sköt in sig på tävlingsmomentet, genom att konstatera att:

Jag anser att tacklingar inte ska vara i SDHL så länge resterande ligor i världen inte har det. Se nu internationellt under VM. Sverige hade alldeles för många utvisningar och då för just tacklingar.

Detta medan Spelare 5 lakoniskt konstaterade att:

Skador har ökat, tycker inte spelet blivit mer tekniskt utan att tempot kan gå ner.

Sex av de spelare (Spelare 7–11) som angav att de att *varken var positivt eller negativt* inställda till införandet av tacklingsregeln redogjorde med egna ord för sin uppfattning. Alla

sex hade samma farhågor som de spelare som uttryckligen ställt sig *negativa* eller *mycket negativa* till införandet av fullskaliga kroppstacklingar, det vill säga regeländringen kommit för fort, att spelarna hade behövt bättre utbildning/träning i att ge och ta emot tacklingar, att domarnivån varierade för mycket samt att det fordras fyrdomarsystem i NDHL för att minimera fult spel och ökad säkerhet. En av dem, en SDHL-spelare här titulerad Spelare 6, framhöll för sin del att tacklingsregelns effekt var kopplad till spelarnas skicklighet:

Fungerar bättre mot topplag och dåligt mot sämre lag. Bara spelförstörande, för sent och eländigt/farligt. Ej tillräckligt många blåsnings vid sena tacklingar (late hit). Våldigt mkt interference som inte heller leder till några utvisningar. Blir farligt mkt på grund av att det delas ut sena tacklingar. Men om det blev mer utvisningar kanske spelare börjar tänka till lite mer när man ska dela ut och när man inte får. Men det krävs en bättre spelförståelse för det så jag tror det är svårt för vissa spelare tyvärr. Sen måste det bli tydligare för domaren hur och när det ska tas vad.

2.3.3.2 *Positiva och mycket positiva kommentarer*

Tolv av de spelare (Spelare 12–23) som ställde sig *mycket positiva* till införandet av fullskaliga kroppstacklingar skrev egna kommentarer. Ett genomgående tema i dessa redogörelser var att spelet hade blivit mer lustfyllt. En av dem, Spelare 12, konstaterade frankt, utan krusiduller, att hon:

Älskar att vi börjat med tacklingar.

Spelare 13 var mer uttömmande i sin bedömning:

Det känns som att det gått förvånansvärt bra i NDHL med tacklingar, det är få som är inne bara för att tackla och skada vilket har varit väldigt positivt, färre skador än jag trodde. Sen kanske man inte hört om alla skador som blivit på grund av tacklingar. Det är i alla fall en positiv utveckling

för damhockeyn då man kan spela på ett annat sätt och spelare som inte varit lika skickliga med klubban har nu mer möjligheter och dom som är skickliga med klubban får det lite tuffare. Har varit en väldigt rolig säsong hittills.

Spelare 14 skrev att

Jag tycker hockeyn har blivit roligare med tacklingar. Jag får utnyttja min storlek och styrka på ett annat sätt. Dessutom är det mindre frågetecken från domarna. Tidigare har det varit väldigt olika domslut, där tacklingar som tidigare har tillåtits har lett till utvisning (tackling i samma åkriktning mot sarg). Nu vet alla domare vad det är som gäller och dömer 'jämnare'.

Spelare 15 var inne på samma spår, men intog ett tydligt publikperspektiv:

Det blir ett mycket roligare spel, både att spela och kolla på. Vårt lag tränar aktivt på att ta emot tacklingar och jag hoppas alla lag gör det

Spelare 16 vägde in normer rörande herr- och damishockey i sin slutsats:

Tycker det har blivit roligare nu när tacklingarna är tillåtet, dels så blir de mer fysiskt spel (vilket hockeyn som sport innefattar) och att de inte är lika stor skillnad längre mellan herr- och damhockey!

Spelare 17 och betonade tävlingsmomentets betydelse:

I think it's been very nice to play with the hits. It's more physical and better battles. And everyone needs to be ready for that. I think that's the biggest positive thing, now you need to prepare yourself for the battles.

(Spelare 17)

I think it is a good thing! Because players are more ready to battle.

(Spelare 18)

Även spelare 19 fokuserade tävlingsmomentet. För henne var detta dörren mot framtiden:

Jag tror att det är framtiden i damhockeyn. Spelet går mycket fortare och det är lättare att erövra spelet. Det ställs högre krav på de tekniskt skickliga spelarna och jag hoppas införandet blir en förändring för gott.

Att spelarna ställde sig mycket positiva till regeländringen hindrade emellertid inte att de såg vissa orosmoln på himlen. Spelare 20 menade exempelvis att:

Det finns såklart begränsningar att införa tacklingar bland spelare som aldrig har tacklats. Många vet inte hur man tar emot dem och har inte ryggmärgsbeteende för och undvika farliga tacklingar. Jag upplever inställningen till tacklingar mycket olika mellan dam och herrhockey och förstår att de kommer ta lång tid innan tacklingarna är helt införda i damhockey.

Även Spelare 21 var mycket positivt till införandet av fullskaliga kroppstacklingar, men var samtidigt bekymrad över domarnivån.

Tycker dock att domarnivån är väldigt ojämn. Ibland tillåts vi inte att tacklas trots att vi ska göra det.

Domaringripandena var över huvud taget något som många hade åsikter om. Det märks inte minst ibland i fallet med de totalt 25 spelare som ställde sig *positiva* till regeländringen, varav somliga menade att domarinsatserna var väldigt ojämna, medan andra tvärtom ansåg att

rättsskipningen på isen blivit rimligare och mer konsekvent. Följande utsagor, från Spelare 23 och 24, bär syn för sägen:

De är en bra sak att vi får tacklas. Men domarna behöver bli mer utbildade, då de är ofta de är osäkra eller inte vet våra regler till 100 %. Plus att de ska bli mer samma nivå på matcherna, en domare ska inte vara stenhård och nästa släppa allt.

(Spelare 23)

Positivt inställd mestadels för att jag tror och hoppas att det hjälper domarna att hålla jämnare nivå sinsemellan. Med illegal hit/body check anser jag att många domare tvingats tolka situationer och att det sedermera renderar i olika beslut trots likartade situationer.

(Spelare 24)

För Spelare 25 var dock variationen i domarnas nivåer i hög grad en direkt konsekvens av spelarnas agerande:

Tycker att det finns en oklarhet i många situationer. Exempelvis uppfattar jag de som att många spelare vänder ryggen till med mening för att på så sätt inte kunna bli tacklad. Svårt för både domare och spelare att bedöma situationen.

Annars är det tydligt att kommentarerna från de spelare som sade sig vara positivt inställda till regeländringen ekade av samma tankegångar som deras negativa och osäkra kollegor. Här är några exempel:

För mig var detta ett beslut som jag framför allt ser positivt på men frågan vi fick i laget innan var ifall vi ville ha tuffare spel vilket jag inte sammankopplar till att det måste vara tacklingar. Jag tror att det kunde förankrats tydligare hos spelare efter förra säsongen och det kunde visats exempel på vad som innebär tuffare spel. Jag tror att kommunikationen kring detta hade kunnat

vara bättre. Jag är också intresserad av att se hur det kommer följas upp på landslagsnivå. Kommer ni undersöka statistik kring om utvisningar kommer gå upp eller hur spelarna upplever omställningen mellan de olika reglerna. Största skillnaden som jag märker är i domarnivån, den är jämnare.

(Spelare 26).

Spelare 27 menade att

It makes a new dimension into the game which is good. Referies just have to learn that too. And realize the difference between same direction and north/south hits.

Spelare 28 framhöll för sin del att:

Jag gillar det faktum att vi får ta oss an. Ibland är det dock svårt att spela med tacklingar, eftersom vi inte växte upp med att lära oss att tackla och viktigast av allt, att skydda oss själva. Kanske kan det finnas lite information för särskilt yngre spelare i framtiden.

Detta medan Spelare 29 vädrade farhågor för att omställningen mellan regelverket i det nationella seriespelet och internationell landslagsishockey var svår:

It is really hard to adjust to play internationally. When going to camps with the national team and then coming back it is confusing. The level of hits allowed seems to be different depending on the ref you have every night. Some more consistency would be good. I don't understand calling a penalty to "protect" certain players. This comment has come from multiple refs as they think some players are targeted. This does not make sense with clean physical play.

Spelare 30 påpekade för sin del att det även fanns strukturella svårigheter att hantera inom de nationella prestationsserierna.

Tycker personligen att tacklingsreglerna har gjort sporten mer intressant att se på och kan öka intresse i sporten. Nackdelen är de stora ålderskillnaderna inom NDHL som har lett till att yngre spelare blir bänkade, bristen på juniorverksamhet gör det svårt för tjejerna att få utveckla matchspel. Absolut ett positivt beslut, men bara en synpunkt.

2.3.4 Konklusion

Den absolut merparten av alla SDHL- och NDHL-spelare som besvarat enkäten ställer sig *positiv* eller *mycket positiv* till införandet av fullskaliga kroppstacklingar inom svensk damishockey. Bland fördelarna som angavs märks roligare spel, mindre skadebenägenhet, större underhållningsvärde, ökad konkurrens/kamp, jämnare domarnivå och högre krav på spelarnas skicklighet.

Orosmoln som pekades ut av spelarna handlade om alltifrån påtaglig skaderisk, bristfälliga domarinsatser och för stora skillnader i ålder, storlek och skicklighet hos spelarna till kort implementeringsperiod, avsaknad av insyn i beslutet och svårigheter med att ha avvikande regler nationellt med världsishockeyn i övrigt. Väl att märka är att dessa oro smoln angavs av både spelare som sade sig vara för, emot och osäkra på vad de tyckte om regeländringen.

3. Slutsatser

Denna utvärdering av införandet av fullskaliga kroppstacklingar inom svensk damishockey bygger på synpunkter och erfarenheter insamlade vid fyra skilda tillfällen och fem olika ingångar (roller) till frågan: domare, landslagsledningen, sportchefer/tränare/ledare på klubbnivå samt elitspelare. Materialet inbegriper flera osäkerhetskällor, såsom att det finns ett betydande mörkertal vad gäller röster från spelare och klubbar, att utsagorna gäller en begränsad provotid samt att det inte involverar några kvalificerade medicinska bedömningar.

Icke desto mindre är det möjligt att dra en del konkreta slutsatser av materialet.

1. Den absoluta merparten av alla tillfrågade är klart för regeländringen. Argumenten för förändringen varierar, men gäller alltifrån normer och hälsa till underhållningsvärde och konkurrens. Detta gör att satsningen kan sägas ha fallit i god jord; allt tyder på att svensk damishockey i stort är för införandet av fullskaliga kroppstacklingar.
2. Ett återkommande tema i materialet är upplevelsen att regeländringen fungerat bättre för topp- än bottenlag, att den tvingar spelarna att fatta mer kvalificerade beslut samt att den gör spelet mer underhållande, intensivt och kampbetonat. Av det följer att en direkt höjning av spelets kvalitet tycks vara en positiv bieffekt av regeländringen.
3. Den stora samstämmigheten i tanken att regeländringen varit av godo ska dock inte dölja att det finns orosmoln att följa upp inför fortsättningen. Det gäller inte minst följande frågeställningar:
  - a. Hur bör regeländringen följas upp och utvärderas på sikt?

- b. Hur inverkar regeländringarna – om alls – på skadesituationen inom svensk damishockey? En del röster säger att den innebär en förbättring, andra pläderar för den rakt omvända åsikten.
- c. Varför besvarar inte alla spelare och klubbar enkäterna/frågorna? Om svensk ishockey ska kunna spänna musklerna på flick- och damsidan måste de aktiva själva vara med om att mobilisera alla sina krafter.
- d. Vad innebär satsningen för svensk damishockey internationellt? Flera röster säger att skillnaden i regelverket nationellt och internationellt ställer till problem för landslagsspelarna.
- e. Hur ska organiseringen av svensk damishockey förstärkas med avseenden på införandet av obligatorisk läkarkompetens och fyradomarsystem i varje match på elitnivå?
- f. Hur ska professionaliseringen av svensk damishockey byggas ut vad gäller ledarkompetens och spelarutbildning?
- g. Vad kan Svenska Ishockeyförbundet, SDHL, NDHL med flera lära sig av pilotprojektet med avseende på kommunikation, insyn och framförhållning?
- h. Hur bör svensk damishockey profileras och marknadsföras med avseenden på sådant som underhållning, normer, legitimitet och organisering?

Bibliografi

Avery, Joanna & Julie Stevens (1997), *Too Many Men on the Ice: Women's Hockey in North America*, Polestar Book Publishers, Victoria, B.C.

Stark, Tobias, Johanna Lagus och Malin Thorén, *Fullt lag: Jämställdhet inom svensk ishockey med avseenden på kvinnors inflytande jämte flick- och damishockeyns ställning*, Svenska Ishockeyförbundet: Stockholm, 2022.

Tacklingar i damishockey – projektplan, Svenska ishockeyförbundet, Stockholm 2022.

Theberge, Nancy (2000), *Higher Goals: Women's Ice Hockey and the Politics of Gender*, State University of New York Press: Albany, NY.